

1. Inburgeringscursus Mééls

Inburgere is èn de òrde van de dag in óns land.

Överal wéere kursusse gegévve um de mènse van andere lande 't Nidderlands te lieëre. Mènse utj Irak, Turkije, Marokko, Afghanistan noem mèr óp moette weete wa 't versjil is tusse haaver èn kórre èn appels èn pérre. Ze moette weete wòr Tjieterksteradeel li èn wòr de Rijn óns land binnekumt èn wòr die zich splitst in twee rivierre. Ze moette zich buuge övver vraoge as: "Waar sprong Jan van Schaffelaar van de toren?" èn "Waarom hebben Volendammers broeken met wijde pijpen aan?".

Zò woone d'r ók 'n dél mènse van 'allochtone' kómaf -zòas dè zò fraai wért gezi- in Méél. Vur ur is 'n kursus Méélse taal en gesjieddenis héllemòl nie verkieërd. Ze zalle moette weete wannieër 't Deurzes Kenaal is gegraave èn wòrum 't Aaw Kenaal 'Aaw Kenaal' wért genuumd. Ze zalle moette weete hoe 't tórref stééke in z'n wèèrek ging èn wòrum 'n bepòlde tórref 'piepert' woor genuumd.

Illemèntéere vraoge zin:

"Wa is de sósjaale funksie van 't zwèmmen bij Eévert geweest?" èn

"Wòrum mochte de jónges in de jòrre viefdig nie in de kóm van Kaspar zwèmmen, mèr in de jòrre seestig wal in 't gaat van Goode?".

Wòr haa kunnigin Wilhelmina, toen ze in 1946 Méél bezoocht èn d'rin 't verwoeste geménjtjehusj gén w.c. waar, nò de w.c. gemoette vòlges 't prótókòl?

Wie waare de Gios-dörskes èn wa din die?

Woor 't Oranjehótèl vruugger hótèl 'De Zwaan' genuumd òf waar 'De Zwaan' toen al de naam vur wa nou hótèl 'De Zwaan' hétj?

Wannieër léjde 't Deurzes Kenaal in de winter: bij zis, zeuven òf aacht séntiemééter isj?

Haa 't geménjtjebestuur geliek, toen 't in 2003 besloot 't aaw klòster te sloope èn hiermi 'n stuk katólieke gesjieddenis mi de grónd geliek te maake?

Is 'Meijel' 'Medelo' òf is Medelo Meijel?

Di zin allemòl vraoge die éne ingeburgerde burger van Méél moeiteloos moet kanne beantwoorde; allieën de leeste is 'n strikvraag.

Zónder mieër moette de inburgerlinge de belangriekste Méélse bijnaame kanne ópdreune.

't Moet vur ur pienuts zin um te weete wie 'Rinke Nuur', 'Kulse Kupke', 'Kaarle Leike', 'To van Joste Jantje', 'Séjen Moejer' èn 'Pliers Piette Miena' zin. Um mèr te zwiege van 'Lowiese Toone Sil', 'Pietjes-Pérkes-

Pérre-Piet zinne Pier', 'Bòlles Miek', 'Nòrren Tisj', 'Jo van Slèchter Has' èn 'Tju van Wippe Pier'.

Èn netuurlek moette ze de Méélse taal kénne. Mèr dan hërre ge ók mee ieën van de moeilijkste dinge die d'r zin vur éne butjeméélse um te lieëre.

Stél dètjie de Nidderlandse weurd *buiten, fluiten, muizen, gebruiken, uil, zuipen, snuit, fruit* kéént. Allemòl weurd mitte klank *ui*. As hij of zij diezèlfde weurd in 't Mééls wil lieëre uitjsprééke, dan is 't *butje,*

flèùtje, meusj, gebruuکه, uul (lange *uu*), *zoeppe*(korte *oe*) *snoet* (lange *oe*), *fruit*.

Ik huur de Marokkaan al zootjes vloekke. Hoe kan ie nou wisj wéere utj al die versjillende klanke vur die éne *ui*?

kröjges

Dan de Nederlandse *ij*-klank in 't Mééls ! Hétjie mi veul moete gelieërd in het Nidderlands: *schijten, gelijk, blijven, twee prijzen*. Dan moet 't in 't Mééls zin: *sjitje, geliek* (korte *ie*), *blieve* (lange *ie*), *twieë preesj*. As Afghaan zou ik zégge "zuuk 't mèr utj mi òllie Mééls". Mèr hij zal dè nie doe, want hij kan dè nòg nie in 't Mééls zégge.

De Nidderlandse *aa*-klank dan, die moet tòch mèkkeleker klinke in 't Mééls: weurd as *taal, zaal, kaal, maken* klinke óngevieër 'tzelfde as in 't Nidderlands. Mèr *maar* is *mèr*, *praten* is *praote*, *maart* is *mért*, *daar* is *dòr*, *kaart* is *kart*, *waaien* is *wèèje* en *palen* is *pèùl*. Knuuëp *dòr* mèr 's 'n touw èn vaast.

En dan die klinkers die ieddere kieër verandere: een *balletje* is 'n *bèlleke*, een *stoeltje* is 'n *stuulke*, een *schaapje* is 'n *sjöpke*, een *poesje* is 'n *puuske*, *poten* zin *puuët*, *doeken* zin *duuk* (lange *uu*).

Óp 'n gegéëve mómènt kan de inburgeraar éfkes rustig òjjeme. Wa is nou 't Méélse woord vur *kaas*? Hier witte de Méélse 't zèèlef nie mèr. De ieën hélfst zi *kéés* èn de ander hélfst *kieës*!

Mèr dan begeent 't wér. De vervoeging van 't wèrkwoord. Ik *slaap*, jij *slaapt*, hij *slaapt*, wért in 't Mééls ik *slaop*, gij *slòpt*, hij *slòpt*. Ik *doe*, jij *doet*, hij *doet* wért in 't Mééls ik *doe* (lange *oe*), gij *doet* (korte *oe*), hij *duu*. De Afghaan begeent heimwee te kriege nò de bèèrege in

Afghanistan èn de Marokkaan nò de subtropiese naachte in Tanger.
Waare ze mèr tusj, di is gewoon psiechies martele!

Tenslótte moette ze netuurlek ók Méélse weurdjes kénne, die
sjitterende woordesjat!

Hier éenne hampel Méélse weurd um van butje te lieëre!

énne kieveloeët	=	een hoepel
'n kloocht	=	een troep
énne neuzendrup	=	neerdruppelend dakwater
'n sjitjheusjke	=	w.c.
rò moes	=	rode kool
'n dörske	=	'n meisje
énne keisjeut	=	een knikker
'n sjóttelslèt	=	een vaatdoek
mòrre	=	wortelen
'n ékurke	=	een eekhoortje

Wil de Nidderlandse regeering géér hébbe dè de azielzuukers teruggòn
nò ur gebórteland, dan moet ze die mènse verpleechte Mééls te lieëre.
Bèùkend gòn ze dan óp de knéjje terug: blij dè se die taal nie mèr hoeve
te lieëre.

Ze misse dan wal ieën van de sjònste diealèkte van Nidderland. Mèr hoe
géér ik ók zou wille dè iemmes Mééls lieërt, de érlekhétj èn de
wèrkelekhétj doen me zégge: "Wille ge inburgere, lieër dan tòch mèr
uurst de Nidderlandse taal".

Herman van de méster